

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PETICIJŲ
ĮSTATYMAS**

1999 m. liepos 7 d. Nr. VIII-1313
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos Konstitucijos laidojamos peticijos teisės įgyvendinimo tvarką.
2. Šis įstatymas netaikomas, kai piliečiai įgyvendina Konstitucijoje įtvirtintą:
 - 1) įstatymų leidybos iniciatyvos teisę;
 - 2) referendumo paskelbimo iniciatyvos teisę;
 - 3) valstybės įstaigų ar pareigūnų darbo kritikos teisę.
3. Šis įstatymas nereglamentuoja skundų, pareiškimų ir pasiūlymų nagrinėjimo tvarkos, kurią nustato kiti įstatymai ir teisės aktai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Peticijos teisė** – Konstitucijoje laidojama teisė kreiptis šio įstatymo nustatyta tvarka į Seimą, Vyriausybę ar vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijas – tarybą bei merą (valdybą) (toliau – vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijos).
2. **Pareiškėjas** – Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, arba jų grupė, šio įstatymo nustatyta tvarka parašę ir pateikę kreipimąsi (peticiją).
3. **Pareiškėjo atstovas** – pirmasis kreipimąsi pasirašęs ar kitas kreipimesi nurodytas asmuo, kuriam turi būti pranešta apie peticijos nagrinėjimą, priimtus sprendimus ir kuris turi teisę dalyvauti ją nagrinėjant.
4. **Peticija** – raštiškas pareiškėjo kreipimasis į Seimą, Vyriausybę ar vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijas su reikalavimais ar siūlymais spręsti šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytus klausimus, kai tam reikia priimti naują teisės aktą, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį teisės aktą ir kai peticijų komisijos tokį kreipimąsi pripažįsta peticija.
5. **Peticijų komisijos** – nuolatinės komisijos, kurios sprendžia kreipimosi pripažinimo peticija bei peticijų priėmimo nagrinėti klausimus, jas nagrinėja ir pateikia išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

3 straipsnis. Kreipimesi dėstomi reikalavimai ir siūlymai

1. Kreipimesi gali būti reikalaujama ar siūloma spręsti tokius klausimus:
 - 1) žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ar įgyvendinimo;
 - 2) valdžios ir valdymo institucijų reformavimo;
 - 3) kitus svarbius visuomenei, savivaldai ar valstybei klausimus.
2. Kreipimesi negali būti keliami tokie reikalavimai ir siūlymai, kurių išsprendimas varžytų kitų žmonių teises ir laisves, gręstų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui, konstitucinei santvarkai.

4 straipsnis. Kreipimosi forma ir turinys

1. Kreipimasis pateikiamas raštu. Kreipimesi turi būti nurodyta:
 - 1) pareiškėjo vardas, pavardė, gyvenamoji vieta, asmens kodas;
 - 2) institucija, kuriai paduodamas kreipimasis;
 - 3) prašymas pripažinti kreipimąsi peticija, kreipimosi padavimo priežastys ir tikslai;

- 4) pareiškėjo reikalavimai ir siūlymai;
- 5) pareiškėjo atstovo vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta ir, jeigu yra, telefono, telefakso numeriai.

2. Kiekvienas kreipimasis turi būti pareiškėjo pasirašytas. Tais atvejais, kai pareiškėjas dėl fizinių trūkumų pats negali pasirašyti, kreipimasi už pareiškėją pasirašo kitas asmuo, nurodydamas savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, asmens kodą.

3. Prie kreipimosi gali būti pridėti įvairūs dokumentai ar jų kopijos, siūlomo teisės akto projektas ir kita medžiaga.

5 straipsnis. Pareiškėjo teisės

Pareiškėjas turi teisę:

- 1) bet kuriuo metu atšaukti kreipimasi (peticiją). Kreipimasis (peticija) atšaukiamas raštu, nurodant 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus duomenis;
- 2) gauti informaciją apie peticijos nagrinėjimo vietą ir laiką, priimtus sprendimus bei kitą šiame įstatyme nustatytą informaciją;
- 3) asmeniškai ar per atstovą dalyvauti peticijų komisijų posėdžiuose nagrinėjant peticiją, taip pat ir tuo atveju, kai pagal šio įstatymo 9 straipsnio 5 dalį kreipimaisi yra sujungiami;
- 4) šio įstatymo nustatyta tvarka apskūsti peticijų komisijos sprendimą, kuriuo kreipimasis nepripažįstamas peticija ar atsisakoma priimti peticiją nagrinėti.

6 straipsnis. Peticijų komisijos

1. Peticijų komisijos sudaromos ir veikia vadovaudamosi šiuo įstatymu, savo nuostatais ir kitais teisės aktais. Peticijų komisijos yra atsakingos ir atskaitingos jas sudariusioms valstybės ir vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijoms.

2. Vykdydamos šio įstatymo nustatytas funkcijas, peticijų komisijos turi teisę pasitelkti specialistų (ekspertų), kreiptis į valstybės institucijas, mokslo bei studijų institucijas, švietimo įstaigas su prašymu pateikti išvadas ir kitokią reikiamą medžiagą, pakviesti į savo posėdžius valstybės institucijų, išskyrus teismų, atstovus iš anksto su jais suderintu laiku ir išklausti jų informaciją.

3. Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Seimas Seimo statuto nustatyta tvarka.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

5. Savivaldybės peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba.

6. Peticijų komisijos savo išvadas ir pasiūlymus pateikia raštu.

ANTRASIS SKIRSNIS

KREIPIMOSI PADAIVIMAS, JO PRIPAŽINIMAS PETICIJA IR PETICIJOS PRIĖMIMAS NAGRINĖTI

7 straipsnis. Kreipimosi padavimas

1. Kreipimasis gali būti paduodamas tiesiogiai arba siunčiamas paštu. Kreipimasis paduodamas Seimui, Vyriausybei ar vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijai atsižvelgiant į tai, kieno kompetencija yra jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas. Kreipimasi gali paduoti pats pareiškėjas arba jo atstovas.

2. Pareiškėjas, nesutinkantis su peticijų komisijos ar Seimo, Vyriausybės ar savivaldybės tarybos sprendimu dėl peticijoje iškeltų reikalavimų ir siūlymų, turi teisę po vienerių metų nuo šio įstatymo 15 straipsnyje numatyto pranešimo gavimo dienos šio įstatymo nustatyta tvarka pakartotinai pateikti kreipimasi.

8 straipsnis. Kreipimosi registravimas

1. Visi kreipimaisi įregistruojami peticijų registravimo žurnale institucijoje, kuriai paduotas (persiųstas) kreipimasis.

2. Apie kreipimosi įregistravimą nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, raštu pranešama pareiškėjui ar jo atstovui, nurodant įregistravusią instituciją, įregistravimo numerį ir datą.

9 straipsnis. Kreipimosi pripažinimas peticija ir peticijos priėmimas nagrinėti

1. Peticijų komisijos sprendžia klausimą dėl kreipimosi pripažinimo peticija, išsiaiškinusios, ar jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistravusios institucijos kompetencijai. Jei kreipimasis yra pateiktas institucijai, kurios kompetencijai nepriklauso nagrinėti ir iškelti reikalavimus ir siūlymus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 4 darbo dienas nuo išsiaiškinimo, ar kreipimesi iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistravusios institucijos kompetencijai, dienos persiunčia kreipimąsi 7 straipsnio 1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai ir apie tai praneša pareiškėjui ar jo atstovui.

2. Anoniminis kreipimasis atmetamas nesprendžiant šio straipsnio 1 dalyje nustatytų klausimų.

3. Kreipimasis nepripažįstamas peticija, jei:

- 1) jis neatitinka šio įstatymo 3 straipsnio reikalavimų;
- 2) iškeltų reikalavimų ir siūlymų tenkinimui nereikia priimti naujo teisės akto, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojančio teisės akto;
- 3) tas pats pareiškėjas dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų per kalendorinius metus tai pačiai institucijai padavė daugiau kaip vieną kreipimąsi;
- 4) pareiškėjas visiškai nepagrindžia kreipimesi išdėstytų reikalavimų ir siūlymų ar kitaip piktnaudžiauja peticijos teise;
- 5) peticijų komisija per kalendorinius metus dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų, išdėstytų kreipimesi, jau yra priėmusi sprendimą;

6) kreipimąsi paduoda ne Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, arba jų grupė.

4. Peticijų komisija, priėmusi motyvuotą sprendimą nepripažinti kreipimosi peticija, apie tai praneša pareiškėjui ar jo atstovui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Tokių kreipimąsi nagrinėja įregistravusi institucija kitų įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka arba persiunčia nagrinėti kitoms valstybės institucijoms.

5. Peticijų komisijos, gavusios ne vieną kreipimąsi dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų, turi teisę juos sujungti ir nagrinėti juos kaip vieną kreipimąsi.

6. Pripažinusi kreipimąsi peticija, peticijų komisija kartu išsprendžia klausimą, ar galima priimti peticiją nagrinėti.

7. Peticijų komisijos atsisako priimti peticiją nagrinėti, kai per nustatytą terminą nebuvo ištaisyti šio straipsnio 8 dalyje nurodyti trūkumai. Peticijų komisija neturi teisės atsisakyti nagrinėti peticiją tuo pagrindu, kad pareiškėjas ar pareiškėjo atstovas nenurodė kreipimesi asmens kodo, gyvenamosios vietos ir telefono ar telefakso numerio.

8. Jeigu kreipimasis yra nepasirašytas arba jame nenurodytas pareiškėjo vardas, pavardė, išskyrus atvejus, kai kreipimasis yra anoniminis, peticijų komisija nustato terminą trūkumams pašalinti ir praneša apie tai pareiškėjui ar jo atstovui. Pareiškėjui arba pareiškėjo atstovui per nustatytą terminą ištaisius trūkumus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas priima sprendimą peticiją nagrinėti. Apie peticijos nagrinėjimą pranešama ir paskelbiama šio straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka.

9. Apie peticijos priėmimą nagrinėti arba apie atsisakymą priimti peticiją nagrinėti peticijų komisijos praneša pareiškėjui ar jų atstovui raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, nepaisydamos pareiškėjo ar pareiškėjo atstovo dalyvavimo priimant sprendimus. Šio įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju pranešama kiekvienam pareiškėjui. Sprendimas atsisakyti priimti peticiją nagrinėti turi būti motyvuotas.

10. Peticijų komisija, priėmusi sprendimą peticiją nagrinėti, paskiria peticijos nagrinėjimo vietą ir laiką ir apie tai paskelbia „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

Savivaldybės peticijų komisija apie peticijos nagrinėjimo vietą ir laiką paskelbia vietos spaudoje arba savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

11. Kreipimosi pripažinimo peticija ir peticijų priėmimo nagrinėti klausimą peticijų komisija išsprendžia ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo kreipimosi įregistravimo dienos. Jei kreipimosi pripažinimo peticija ir peticijų priėmimo nagrinėti klausimui išspręsti reikalingi papildomi dokumentai ar išvados, terminas skaičiuojamas nuo paskutinio reikiamo dokumento gavimo dienos.

10 straipsnis. Kreipimosi nepripažinimo peticija ir atsisakymo priimti peticiją nagrinėti apskundimas

1. Pareiškėjas ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo pranešimo apie sprendimą nepripažinti kreipimosi peticija ar atsisakyti priimti peticiją nagrinėti gavimo dienos gali apskusti peticijų komisijos sprendimą:

- 1) Seimui dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo;
- 2) Vyriausybės kancleriui dėl Vyriausybės Peticijų komisijos sprendimo;
- 3) savivaldybės tarybai dėl savivaldybės peticijų komisijos sprendimo.

2. Skundas turi būti pateiktas raštu ir pasirašytas pareiškėjų. Skunde turi būti nurodyta: pareiškėjo vardas, pavardė, gyvenamoji vieta, atstovo vardas, pavardė, gyvenamoji vieta, aplinkybės, pagrindžiančios sprendimo neteisėtumą ar nepagrįstumą.

3. Gautas skundas išnagrinėjamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo jo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešama pareiškėjui ar jo atstovui.

4. Nusprendus patenkinti skundą ir priėmus sprendimą pripažinti kreipimąsi peticija, peticija perduodama peticijų komisijai spręsti peticijos priėmimo nagrinėti klausimą. Nusprendus patenkinti skundą ir priėmus sprendimą priimti peticiją nagrinėti, peticija perduodama peticijų komisijai nagrinėti. Sprendimas atsisakyti tenkinti skundą yra galutinis ir neskundžiamas.

TREČIASIS SKIRSNIS PETICIJŲ NAGRINĖJIMAS

11 straipsnis. Peticijų nagrinėjimo principai

Nagrinėjant peticijas, vadovaujamosi šiais principais:

1) lygybės įstatymui – joks pareiškėjas negali būti diskriminuojamas ar jam teikiama kokių nors privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;

2) viešumo – peticijos nagrinėjamos viešai, išskyrus atvejus, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo slaptumą, taip pat jeigu viešai nagrinėjama peticija atskleistų valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį;

3) draudimo varžyti kitų asmenų teises ar laisves ar kenkti kitų asmenų, visuomenės ar valstybės interesams;

4) kolegialaus nagrinėjimo – visos peticijos nagrinėjamos, išvados bei sprendimai priimami kolegialiai;

5) operatyvumo – draudžiama vilkinti peticijų nagrinėjimą. Visos peticijos turi būti išnagrinėtos ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų nuo sprendimo priimti peticiją nagrinėti priėmimo dienos;

6) bendradarbiavimo – peticijų komisijos bei valstybės institucijos bendradarbiauja siekdamos, kad peticija būtų tinkamai išnagrinėta. Kai peticijoje keliamų klausimų sprendimas pagal kompetenciją priklauso kelioms institucijoms, peticiją nagrinėja platesnę dalykinę ir teritorinę kompetenciją turinčios institucijos sudaryta peticijų komisija;

7) procedūrų konfidencialumo – peticijų komisijų, valstybės ir savivaldybių valdžios ir valdymo institucijų procedūros ir susirašinėjimas su pareiškėjais iki sprendimo priėmimo negali būti viešinami.

12 straipsnis. Seimui pateiktų peticijų nagrinėjimas

1. Seimui pateiktos peticijos nagrinėjamos šio įstatymo, Seimo statuto ir Peticijų komisijos nuostatų nustatyta tvarka.

2. Seimo Peticijų komisijai nusprendus peticiją priimti nagrinėti, peticija išnagrinėjama iš esmės peticijų komisijos paskirtu laiku.

3. Seimo Peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Seimo statuto nustatyta tvarka teikia Seimui išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvados tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti.

13 straipsnis. Vyriausybei pateiktų peticijų nagrinėjimas

1. Peticijos, pateiktos Vyriausybei, nagrinėjamos šio įstatymo, Vyriausybės darbo reglamento ir Peticijų komisijos nuostatų nustatyta tvarka.

2. Vyriausybės Peticijų komisijai nusprendus peticiją priimti nagrinėti, peticija išnagrinėjama iš esmės Peticijų komisijos paskirtu laiku.

3. Vyriausybės Peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka teikia Vyriausybei išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvados tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti, arba siūloma pavesti atitinkamoms valstybės institucijoms parengti teisės akto projektą.

14 straipsnis. Vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijai pateiktų peticijų nagrinėjimas

1. Peticijos, pateiktos vietos savivaldos valdžios ir valdymo institucijai, nagrinėjamos šio įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo, savivaldybės tarybos statuto ir peticijų komisijos nuostatų nustatyta tvarka.

2. Savivaldybės peticijų komisijai nusprendus peticiją priimti nagrinėti, peticija išnagrinėjama iš esmės peticijų komisijos paskirtu laiku.

3. Savivaldybės peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Vietos savivaldos įstatymo ir tarybos statuto nustatyta tvarka teikia savivaldybės tarybai išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvados tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti, arba siūloma pavesti merui (valdybai) parengti teisės akto projektą.

15 straipsnis. Pranešimas apie peticijų išnagrinėjimą

Išnagrinėjus peticiją Seime, Vyriausybėje ar savivaldybės taryboje, apie priimtus sprendimus per 10 darbo dienų raštu pranešama pareiškėjui ar jo atstovui.

16 straipsnis. Seimo, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų neskundžiamumas

Seimo, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimai dėl peticijose išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo yra galutiniai ir neskundžiami.

KETVIRTAS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. spalio 1 d.

18 straipsnis. Peticijų komisijų sudarymas

Peticijų komisijos turi būti sudarytos iki 1999 m. spalio 1 d. Peticijų komisijos pradeda veikti nuo 1999 m. spalio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS